

Національний університет
«Острозька академія»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

 І. Д. Пасічник

«28» лютого 2020 року

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

для вступників на навчання для здобуття ступеня **бакалавра**
на основі повної загальної середньої освіти

Острог – 2020

Програма вступного випробування з української мови та літератури для вступників на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти. Укладачі – Ірина РАБЧУК, Віталій МАКСИМЧУК. Острог: НаУОА, 2020.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури (Протокол № 7 від 12 лютого 2020 року)

Завідувач кафедри української мови і літератури

Іван ХОМ'ЯК

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 5 від 28 лютого 2020 року)

Відповідальний секретар приймальної комісії

Юлія ХАРЧУК

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма вступного випробування з української мови та літератури має на меті виявити рівень компетентностей абітурієнта, визначених Державним стандартом освіти та чинною програмою для 11-річної школи.

Програму вступного випробування з української мови та літератури для вступників на навчання в НаУОА для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти розроблено згідно з Програмою зовнішнього незалежного оцінювання, затвердженою наказом №696 Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року.

Результати вступного випробування використовуватимуть під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування організують відповідно до Положення про приймальну комісію Національного університету «Острозька академія» та Положення про організацію та проведення вступних випробувань у Національному університеті «Острозька академія» https://www.oa.edu.ua/ua/abiturijentovi/receiving_commission/polozhenya_pro_pryumalnu_komisiy.

Вступне випробування відбувається в письмовій формі або з використанням комп'ютерної техніки та системи Moodle.

Вимоги до здібностей і підготовки вступників

Для успішного складання випробування абітурієнти мають вільно володіти державною мовою, пройти шкільні курси української мови й української літератури.

Абітурієнт повинен:

– знати норми сучасної української літературної мови (орфоепічні, акцентуаційні, орфографічні, лексико-фразеологічні, словотвірні, морфологічні, синтаксичні, пунктуаційні, стилістичні);

– правильно використовувати різні мовні засоби згідно з комунікативними намірами;

– логічно й послідовно висловлювати думки з дотриманням орфоепічних та орфографічних норм, використанням мовного багатства;

– уміти послуговуватися лексикографічними джерелами й іншою довідковою літературою для самостійного вдосконалення мовної культури;

– знати видатні твори української літератури, розуміти їхнє ідейно-тематичне спрямування, особливості жанрової специфіки, композиційно-сюжетної структури, образної системи, мови й стилю;

– розуміти суспільне, історичне й естетичне значення літературного твору у зв'язку з історичними й історико-літературними умовами епохи;

– демонструвати обізнаність з основними фактами життєвого й творчого шляху українських письменників та особливостями розвитку літературного процесу в Україні;

– знати основні положення теорії літератури.

III. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ, ВИНЕСЕНИЙ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБОВУВАННЯ, ТА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Українська мова

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія. Алфавіт. Наголос.

Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *y-v*, *i-й*. Правопис лігер, що позначають ненаголошені голосні [e], [i], [o] в коренях слів. Сполучення *йо*, *ьо*.

Правила вживання знака м'якшення. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів із рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і з дефісом. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

2. Лексикологія. Фразеологія.

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі слова й неологізми. Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

3. Будова слова. Словотвір.

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми слова.

4. Морфологія.

4.1. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань *пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно* і под.).

4.2. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних під час творення ступенів порівняння прикметників.

4.3. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

4.4. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

4.5. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но, -то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

4.6. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних під час творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на *-о, -е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо, із дефісом прислівників і сполучень прислівникового типу.

4.7. Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників. Сполучник як службова частина мови.

Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови. Частина як службова частина мови. Правопис часток.

4.8. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

5. Синтаксис.

5.1. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

5.2. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення) (неускладнені й ускладнені).

5.2.1. Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

5.2.3. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

5.2.4. Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки (непоширені й поширені). Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

5.2.5. Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

5.2.5.1. Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

5.2.5.2. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

5.2.5.3. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

5.2.5.4. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

5.3. Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

6. Стилїстика.

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

7. Розвиток мовлення.

Види мовленнєвої діяльності; адресант й адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

Українська література

1. Усна народна творчість.

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень.

Пісні Марусі Чурай. «Віють вітри, віють буйні», «Засвіт встали козаченьки».

Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль».

Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку».

Балада «Бондарівна».

2. Давня українська література.

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги).
«Слово про похід Ігорів».

Григорій Сковорода. «De libertate», «Всякому місту – звичай і права...», «Бджола та Шершень».

3. Література кінця XVIII – початку ХХ ст.

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».

Тарас Шевченко. «Катерина», «Кавказ», «Сон» («У всякого своя доля...»), «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт».

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».

Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1, 4 частини)

Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».

Іван Франко. «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні?..», «Мойсей».

4. Література ХХ ст.

Михайло Коцюбинський. «Тіні забутих предків», «Intermezzo».

Василь Стефаник. «Камінний хрест».

Ольга Кобилянська. «Valse melancolique».

Леся Українка. «Contra spem spero!», «Лісова пісня».

Микола Вороний. «Блакитна Панна».

Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..»

Павло Тичина. «Пам'яті тридцяти», «О панно Інно», «Ви знаєте, як липа шелестить...».

Максим Рильський «У теплі дні збирання винограду...».

Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».

Володимир Сосюра. «Любіть Україну!».

Валер'ян Підмогильний. «Місто».

Юрій Яновський. «Майстер корабля».

Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом».

Микола Куліш. «Мина Мазайло».

Богдан-Ігор Антонич. «Різдво».

Олександр Довженко. «Зачарована Десна».

Андрій Малишко. «Пісня про рушник».

Василь Симоненко. «Ти знаєш, що ти – людина?», «Задивляюся у твої зіниці...», «Лебеді материнства».

Василь Голобородько. «Наша мова».

Олесь Гончар. «Модри Камень».

Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».
Василь Стус. «Господи, гніву пречистого...».
Іван Драч. «Балада про соняшник».
Дмитро Павличко. «Два кольори».
Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай».
5. Твори українських письменників-емігрантів.
Іван Багряний. «Тигролови».
Євген Маланюк. «Уривок з поеми».
6. Сучасний літературний процес (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). Постмодернізм як літературне явище.
7. Теорія літератури.
Родові, видові, жанрові особливості художньої літератури.
Літературні напрями, стилі й течії: бароко, класицизм, реалізм, модернізм (експресіонізм, імпресіонізм, символізм, неокласицизм, неоромантизм), постмодернізм.
Тема, ідея, мотив, проблематика художнього твору, конфлікт у драматичному творі.
Композиція художнього твору (сюжет, сюжетні й позасюжетні елементи).
Ліричний герой, персонаж, прототип, художній образ.
Види комічного: гумор, іронія, сарказм, сатира, травестія, гротеск, бурлеск.
Художні засоби: епітет (постійний епітет), метафора, метонімія, порівняння, гіпербола, антигега, оксиморон, асонанс, рефрен, алегорія, алітерація, алюзія, анафора, епіфора, інверсія, паралелізм, персоніфікація, риторичне звернення, риторичне запитання, символ, тавтологія.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О. Українська література : міні-конспекти. Київ : Грамота, 2019. 176 с.
2. Авраменко О. Українська література. Хрестоматія. Київ : Грамота, 2019. 416 с.
3. Авраменко О. Українська мова та література : збірник завдань у тестовій формі. Ч. 2. Київ : Грамота, 2019. 144 с.
4. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література : довідник, завдання в тестовій формі. Ч. 1. Київ : Грамота, 2019. 496 с.
5. Авраменко О., Тищенко О. Українська мова: правопис у таблицях, тестові завдання. Київ : #книголав, 2020. 200 с.
6. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови : навч. посібник. Львів : Світ, 2003. 432 с.
7. Білецька О. Українська мова. Комплексна підготовка до ЗНО та ДПА. Тернопіль : Видавництво «Підручники і посібники», 2019. 592 с.
8. Витвицька С. Українська література. Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання. Тернопіль : Видавництво «Підручники і посібники», 2019. 464 с.
9. Галич О. А., Назарець В. М., Василюв Є. М. Теорія літератури : підручник. Київ : Либідь, 2008. 488 с.
10. Данилевська О. Українська мова. Комплексне видання. Київ : Літера, 2019. 368 с.
11. Меженко Ю. С. Великий орфографічний словник сучасної української мови : 150 000. Донецьк : БАО, 2008. 1184 с.
12. Орфоепічний словник української мови : у 2 т. / укл. М. М. Пешак та ін. Київ : Довіра, 2001–2003. Т. 1., 2001. 955 с. Т. 2., 2003. 918 с.
13. Плющ М. Я., Бевзенко С. П., Грипас Н. Я. та ін. Сучасна українська літературна мова : підручник. Київ : Вища школа, 2009. 430 с.
14. Словник фразеологізмів української мови / уклад. В. М. Білоноженко та ін. Київ : Наукова думка, 2003. 1104 с.

15. Сучасна українська літературна мова : підручник / за ред. А. П. Грищенка. Київ : Вища школа, 2002. 439 с.

16. Юшук І. П. Українська мова. Київ : Либідь, 2004. 640 с.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступне випробування з української мови та літератури для вступників на навчання в НаУОА для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти відбувається в письмовій формі або з використанням комп'ютерної техніки та системи Moodle.

Бал вступного випробування визначають як суму балів, одержаних за вирішення 60 тестових завдань. Правильна відповідь за одне тестове завдання – 1 бал, неправильна – 0 балів.

Загальну оцінку за виконання завдань вступного випробування виставляє система Moodle за 12-бальною шкалою за заданою формулою, після чого автоматично переводить у 200-бальну шкалу відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Переведення бала за виконання завдань вступного випробування, обрахованого за 12-бальною шкалою, у шкалу 100–200 балів

1	100	4	120	8	160
1,1	100	4,1	121	8,1	161
1,2	100	4,2	122	8,2	162
1,3	100	4,3	123	8,3	163
1,4	100	4,4	124	8,4	164
1,5	100	4,5	125	8,5	165
1,6	100	4,6	126	8,6	166
1,7	100	4,7	127	8,7	167
1,8	100	4,8	128	8,8	168
1,9	100	4,9	129	8,9	169
2	100	5	130	9	170
2,1	101	5,1	131	9,1	171
2,2	102	5,2	132	9,2	172
2,3	103	5,3	133	9,3	173
2,4	104	5,4	134	9,4	174
2,5	105	5,5	135	9,5	175
2,6	106	5,6	136	9,6	176
2,7	107	5,7	137	9,7	177
2,8	108	5,8	138	9,8	178
2,9	109	5,9	139	9,9	179
3	110	6	140	10	180
3,1	111	6,1	141	10,1	181
3,2	112	6,2	142	10,2	182
3,3	113	6,3	143	10,3	183
3,4	114	6,4	144	10,4	184
3,5	115	6,5	145	10,5	185
3,6	116	6,6	146	10,6	186
3,7	117	6,7	147	10,7	187
3,8	118	6,8	148	10,8	188
3,9	119	6,9	149	10,9	189
		7	150	11	190

7,1	151
7,2	152
7,3	153
7,4	154
7,5	155
7,6	156
7,7	157
7,8	158
7,9	159

11,1	191
11,2	192
11,3	193
11,4	194
11,5	195
11,6	196
11,7	197
11,8	198
11,9	199
12	200

Вступник допускається до участі в конкурсі, якщо оцінка за виконання завдань вступного випробування становить 100 балів і більше за 200-бальною шкалою оцінювання.

Якщо результат складання вступного випробування вступника становить менше 100 балів, то він не допускається до участі у конкурсному відборі.

VI. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Складаючи вступне випробування, Ви погодилися виконувати положення Кодексу академічної доброчесності¹.

Окреслимо його основні складники:

1. Виконувати всі завдання самостійно, без допомоги сторонніх осіб.
2. Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.
3. Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити / поліпшити результати інших вступників.
4. Не публікувати відповіді на питання, використовувати у вступному випробуванні для оцінювання знань вступників.

¹ Кодекс академічної доброчесності Національного університету «Острозька академія» / https://www.oa.edu.ua/ua/info/upravlinya_zvo/yakist_ovitnyoi_diyalnosti/kodeks_akademichnoj_dobrochesnosti